

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

حوزه علمیه نرجسیه(سلام الله علیها)

شهرستان سیرجان

تحقيق پایانی سطح دو(کارشناسی)

عنوان

راه های نفوذ شیطان در انسان

استاد راهنمای

سرکار خانم اعظم محمودآبادی

استاد داور

جناب آقای حجت الاسلام غلامرضا متqi فر

محقق

مهدیه علی بیگی نژاد

تقطیعیم به:

قطب عالم اکران حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجہ الشریف)

و تقطیعیم به مادر صربانم، او که وجودم برایش همه نیچ بود و وجودش برایم همه مهر، توانش رفت تا به تواني برسم، بناش بازگاه
دعاست و شبنم هکا هش بدرقه گر همیگنی را هم.

مادر عزیزم در برابر وجود گرامیت زانوی ادب بزرگین می ننم و با دلی مالامال از عشق و محبت بر دستات بوسه می ننم و از
خداؤند عاجزانم می خواهم سعادت و ریگاری دنیا و آخرت را به شما عنایت فرماید.

و تقطیعیم به روح ملکوتی پدرم

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس خداوندی را که به ما نعمت های فراوانی ارزانی داشت، و از الهامات ربانی در قلب های ما قرار داد و شناخت خویش را در قلب ما به ودیعه نهاد.

به رسم سپاس گذاری از خالق که دریچه آن، سپاس از مخلوق است، بر خود لازم می دانم از استاد فرهیخته سرکار خانم اعظم محمودآبادی و استاد گرانقدر سرکار خانم مهدیه پورجهانشاهی که با راهنمایی های خود مرأ در انجام این تحقیق یاری نمودند تقدیر و تشکر کم و توفیقات روزافزونشان را از درگاه خداوند منان مسئلت نمایم.

و تشکر می کنم از همسر عزیز و مادر مهر بانم که با حمایت های خود شرایط را فراهم کردند تا من بتوانم این تلاش های اندک را به لطف و کرم خداوند انجام دهم.

چکیده

راه های نفوذ شیطان موضوعی است که محقق را بر آن داشت که در پی پاسخگویی به سؤال زیر به آن پردازد:

شیطان از چه راه هایی در انسان نفوذ می کند؟

از آن جا که خداوند انسان را برای رسیدن به کمال و سعادت آفریده است، پس انسان باید بداند از چه راهی می تواند به این سعادت برسد. قرآن کریم یکی از مهم ترین موانع سعادت را شیطان معرفی می کند، که از هر گونه ابزاری برای فریب و اغوای انسان استفاده می کند. بنابراین بحث و شناخت پیرامون این دشمن و راه های نفوذ و وسوسه ای او در آدمی ضروری است. این ضرورت آنگاه آشکارتر میشود که توجه کنیم وجود انسان چند ساعتی بوده و ممکن است در صورت تعاف، دشمن از برخی تمایلات درونی به صورت ابزاری خطرناک بر ضد خود وی استفاده کند. لذا با توجه به این اهمیت، ضرورت تحقیق در این باره روشن می شود. مهم ترین هدف این تحقیق، شناخت شیوه های اغواگری و وسوسه شیطان در انسان است.

روش جمع آوری اطلاعات روش کتابخانه ای و تحلیل و توصیفی است.

در فصل اول کلیات مورد بحث قرار داده شده است. در فصل دوم به مفهوم شناسی شیطان، ابلیس و جن پرداخته شده است. و در فصل سوم راه های نفوذ و فریب شیطان بیان شده است. در فصل چهارم راهکارهای مقابله با شیطان گفته شده است و نهایتاً در فصل آخر نتایج، پیشنهادها و محدودیت ها آورده شده است.

نتیجه به دست آمده از این تحقیق به شرح زیر است:

شیطان به عنوان دشمن آشکار و قسم خورده از شیوه های متنوع اغواگری از جمله: حب دنیا، هوی و هوس، و عده دادن، پیروی از فحشا و منکر برای فریب انسان استفاده می کند تا به خواسته هایش برسد. عمده کار شیطان وسوسه کردن است و هدف نهایی اش ولايت بر آدمی می باشد، که می خواهد از این طریق انسان را از رحمت خدا دور کرده و به آتش جهنم بکشاند. بنابراین لازم است که انسان با شناخت این دشمن و راه های فریبی خود را از دام او رهایی بخشد.

واژگان کلیدی این تحقیق عبارتند از: شیطان، ابلیس، جن، انسان، وسوسه، اغوا.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات

۲	الف) تعریف و تبیین موضوع
۳	ب) اهمیت و ضرورت تحقیق
۴	ج) اهداف و فواید تحقیق
۵	د) پیشینه موضوع تحقیق
۶	ه) سوالات تحقیق
۷	و) فرضیه تحقیق
۸	ی) پیش فرض های تحقیق

فصل دوم: مفهوم و حقیقت شیطان

۱۳	الف) مفهوم شناسی
۱۳	۱- شیطان
۱۳	۱-۱- شیطان در لغت
۱۳	۱-۲- شیطان در آیات
۱۴	۱-۳- شیطان در روایات
۱۵	۲- ابلیس
۱۵	۲-۱- ابلیس در لغت
۱۵	۲-۲- ابلیس در آیات
۱۵	۲-۳- ابلیس در روایات

ب) پیشنهادها

- ۱- به نویسنده‌گان و پژوهشگران پیشنهاد می‌کنم نسبت به این موضوع اهمیت زیادی قائل شوند و کتاب هایی را در این زمینه به چاپ برسانند.
- ۲- پیشنهاد می‌شود که مدارس علمیه کتابخانه‌های خود را توسعه داده و کتاب‌های مرجع را در اختیار پژوهشگران قرار دهند تا طلاب مجبور نشوند برای انجام پژوهش به استان‌های دیگر سفر کنند.

ج) محدودیت ها

- ۱- نبودن کتابخانه های تخصصی و مرجع
- ۲- نپرداختن به این موضوع به صورت کلی و یک جا
- ۳- وجود مشکلات برای سفر کردن به استان ها و شهرستان های دیگر برای به دست آوردن مطالب
- ۴- تکراری بودن منابع
- ۵- نبودن منابع دسته اول

منابع و مأخذ

١. قرآن کریم
٢. نهج البلاغه
٣. صحیفه سجادیه
٤. ابن منظور، محمدبن مکرم، لسان العرب، ناشر دار صادر، بیروت، ۱۴۱۴ ق
٥. اسور، ریحانه، شناخت شیطان از منظر آیات و روایات(تحقیق پایانی سطح ۲)، حوزه فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، بی جا، ۱۳۸۹
٦. بهمنی، اصغر، مصاحبه با شیطان، ناشر سعید نوین، قم، ۱۳۸۴
٧. بیستونی، محمد، شیطان شناسی از دیدگاه قرآن کریم، انتشارات بیان جوان، تهران، ۱۳۸۲
٨. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه مجموعه کلمات قصار حضرت رسول (صلی الله علیه و الہ)، ناشر دنیای دانش، تهران، ۱۳۸۲
٩. تمیمی آمدی، عبدالواحد، تصنیف غررالحكم و دررالحكم، ناشر دفتر تبلیغات قم، قم، ۱۳۶۶
١٠. جعفری، بهزاد، ترجمه احتجاج، جلد ۱، ناشر اسلامیه، تهران، ۱۳۸۱
١١. جعفری، یعقوب، ترجمه الخصال، جلد ۱، ناشر نسیم کوش، قم، ۱۳۸۲
١٢. جوادی آملی، تسمیم تفسیر قرآن کریم، مرکز نشر اسراء، قم، ۱۳۸۹
١٣. حرانی، ابن شعیر، تحف العقول عن آل الرسول (صلی الله علیه و الہ)، جامعه مدرسی، قم، ۱۴۰۴ ق
١٤. خوانساری، جمال الدین، شرح غررالحكم، جلد ۵، دانشگاه تهران، تهران، بی تا
١٥. دشتی، محمد، ترجمه نهج البلاغه، ناشر مشهور، قم، ۱۳۷۹
١٦. ذهنی تهرانی، سیدمحمدجواد، علل الشرایع، انتشارات مؤمنین، قم، ۱۳۸۰
١٧. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، ناشر دارالعلم الدار الشامیه، دمشق بیروت، ۱۴۱۲ ق
١٨. رجالی تهرانی، علیرضا، جن و شیطان، انتشارات نبوغ، قم، ۱۳۸۶
١٩. شعیری، تاج الدین، جامع الاخبار، انتشارات رضی، قم، ۱۴۰۵ ق
٢٠. شیخ صدق، علل الشرایع، جلد ۲، داوری، قم، بی تا
٢١. -----، من لا يحضر الفقيه، جلد ۳، ناشر جامعه مدرسی، قم، ۱۴۰۴ ق
٢٢. -----، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ترجمه: حمیدمظہر قراملکی، وحدت پخش، قم، ۱۳۹۰
٢٣. -----، ثواب الاعمال، انتشارات شریف رضی، قم، ۱۳۶۴
٢٤. شیخ طوسی، التهذیب، جلد ۸، دارالکتب اسلامیه، تهران، ۱۳۶۵

۲۵. شیخ کلینی، الکافی، اسلامیه، تهران، ۱۳۶۲
۲۶. شیرازی، مکارم، تفسیر نمونه، جلد ۶ - ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ - ۱۴ - ۱۸، دارالکتب اسلامیه، تهران، ۱۳۸۴
۲۷. صحیفه الرضا (علیه السلام)، کنگره امام رضا (علیه السلام)، مشهد، ۱۴۰۶ ق
۲۸. طاهرزاده، اصغر، هدف حیات زمینی آدم ملک-شیطان-هبوط، چاپ پرديس، اصفهان، ۱۳۸۷
۲۹. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، جلد ۱ - ۷ - ۸ - ۱۲ - ۱۳، دفتر انتشارات اسلامی، قم، ۱۳۸۳
۳۰. طبرسی، ابوالفضل علی بن حسن، مشکاه الانوار، چاپ کتابخانه حیدریه، نجف، ۱۳۸۵
۳۱. ----، ----، تفسیر مجمع البیان، ترجمه: علی کرمی، چاپخانه مروی، تهران، ۱۳۸۷
۳۲. طبرسی، رضی الدین حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، ثانیات انتشارات شریف رضی، قم، ۱۴۱۲ ق
۳۳. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرين، جلد ۴، کتابفروشی مرتضوی، تهران، ۱۳۷۵
۳۴. عطائی، محمدرضا، مجموعه ورام - ادب و اخلاق در اسلام، آستان قدس، مشهد، ۱۳۶۹
۳۵. عطاردی، عزیزالله، اخبار و آثار حضرت امام رضا (علیه السلام)، انتشارات کتابخانه صدر، تهران، ۱۳۹۷ ق
۳۶. علامه مجلسی، بحار الانوار، جلد ۱۰ - ۶۰ - ۳۹ - ۷۴ - ۶۱ - ۸۹، مؤسسه الفاء بیروت، لبنان، ۱۴۰۴ ق
۳۷. عیاشی، محمدبن مسعود، جلد ۱ و ۲، چاپخانه علمیه، تهران، ۱۳۸۰
۳۸. قمی، علی ابن ابراهیم بن هاشم، تفسیر قمی، جلد ۲، مؤسسه دارالکتاب، قم، ۱۴۰۴ ق
۳۹. کاشانی، ملا فتح الله، خلاصه المنهج، جلد ۴، انتشارات اسلامیه، تهران، ۱۳۷۳
۴۰. کمره‌ای، محمدباقر، امالی شیخ صدوق، ناشر اسلامیه، تهران، ۱۳۷۶
۴۱. مجاهدی، محمدعلی، پاداش نیکی‌ها و کیفر گناهان، انتشارات سرور، قم، ۱۳۸۱
۴۲. محدثی، جواد، شگردهای شیطان، انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۸۷
۴۳. محمدی آشنایی، علی، ابليس دشمن قسم خورده، ناشر مؤسسه بوستان کتاب، قم، ۱۳۸۶
۴۴. محمدی ری شهری، محمد، ترجمه میزان الحکمه، جلد ۵، ناشر دارالحدیث، قم، ۱۳۸۶
۴۵. محمدی شاهروdi، عبدالعلی، ترجمه معانی الاخبار، جلد ۱، دارالکتب اسلامیه، تهران، ۱۳۷۷
۴۶. محمدی، فتح الله، جنگ بی پایان تحلیل از رویارویی انسان با شیطان، ناشر مجمع احیاء فرهنگ اسلامی، قم، ۱۳۷۸
۴۷. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن، ناشر بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران، ۱۳۶۰

۴۸. مصطفوی، سید جواد، ترجمه اصول کافی، جلد ۲ و ۶، کتابفروشی علمیه اسلامیه، تهران، بی تا
۴۹. مهری، فرشته، شیطان مأمور گمراهی، ناشر راه قرآن، قم، ۱۳۹۲
۵۰. میر باقری، سید ابراهیم، مکارم الاخلاق، ناشر فراهانی، تهران، ۱۳۶۵
۵۱. نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، نشر جمال، قم، ۱۳۸۸
۵۲. نوائی، محمدرضا، ارتباط با ابليس و سوسه ها و نیرنگ ها، ناشر نسیم کوثر، قم، ۱۳۸۶
۵۳. ورام بن ابی فراس، مجموعه ورام، انتشارات مکتبه الفقیه، قم، بی تا
۵۴. یعقوبی، رقیه، دنیای شگفت جن - ابليس - شیطان، انتشارات بوستان دانش، قم، ۱۳۸۴